Bogactwo językowe i kulturowe Europy w oczach Polaków i cudzoziemców

3

pod redakcją
Mateusza Gazego i Pauli Góralczyk-Mowczan

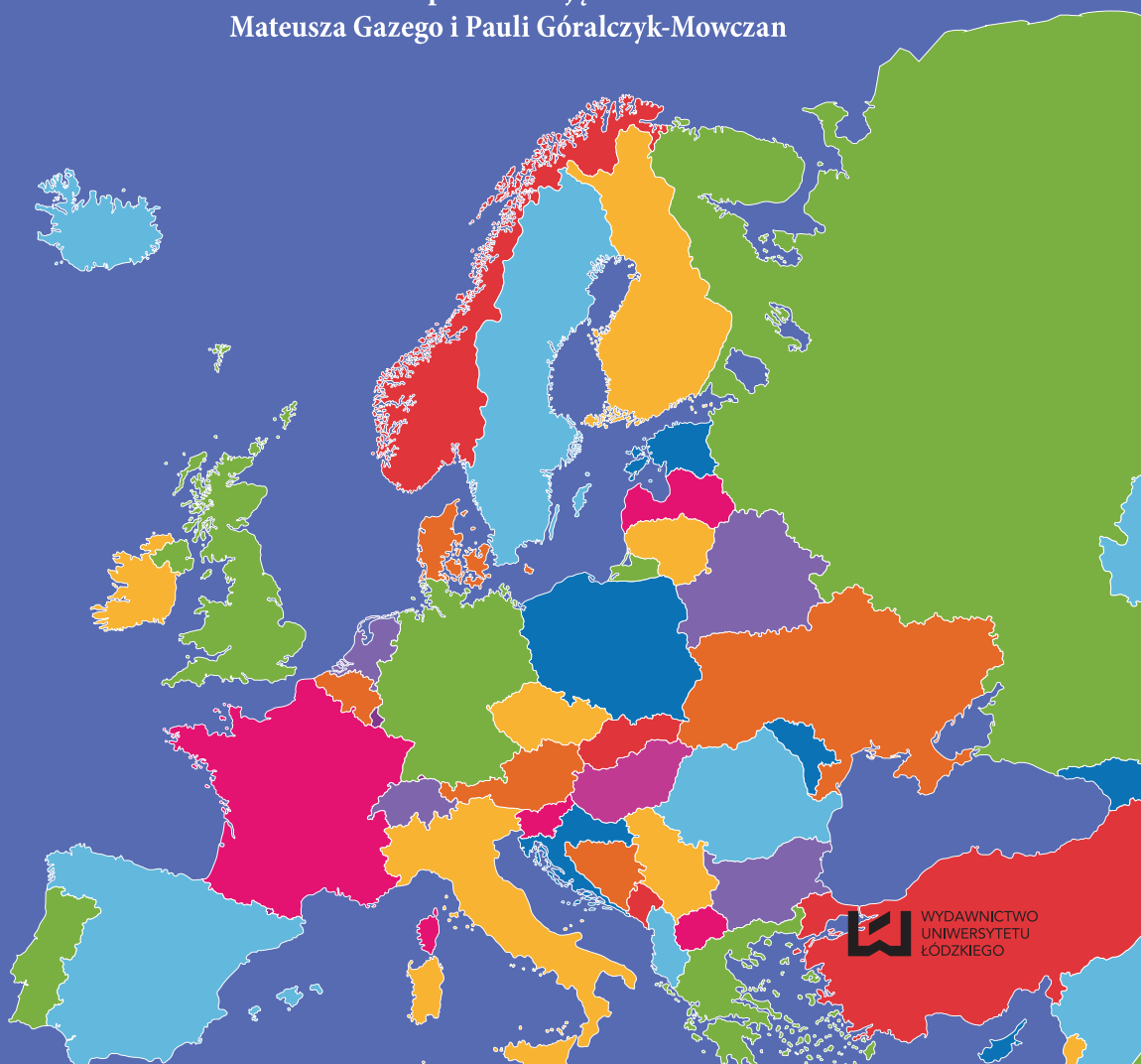

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

Boris Kern, Sanja Miletić
Uniwersytet Łódzki

http://dx.doi.org/10.18778/8088-034-4.10

PRODUKTYWNOŚĆ SŁOWOTWÓRCZA JAKO JEDEN ZE WSKAŹNIKÓW „BOGACTWA JĘZYKOWEGO" (NA PRZYKŁADZIE JĘZYKÓW SŁOWEŃSKIEGO, SERBSKIEGO I POLSKIEGO)

Słowa kluczowe: słowotwórstwo gniazdowe, słownictwo, język słoweński, język serbski, język polski, glottodydaktyka

Celem niniejszego artykułu jest sprawdzenie – na przykładzie porównania konkretnych gniazd słowotwórczych w językach słoweńskim, serbskim i polskim – w jakim stopniu metoda gniazdowa może wskazywać na tzw. bogactwo językowe i jak ono odzwierciedla się w poszczególnych językach. Z glottodydaktycznego punktu widzenia zamierzamy w artykule potwierdzić, że wartościowanie języków przez nauczycieli danego języka jako obcego w kontekście „bogactwa językowego" nie jest uzasadnione.

1. Metodologia gniazdowa

Metodologia gniazdowa rozszerza semantyczno-strukturalną analizę derywatów ujmowanych w opozycje binarne wyraz motywowany – wyraz motywujący i skupia się na tym, że można rozpatrywać derywaty nie tylko w takich dwuelementowych relacjach, ale i w bogatszych, obejmujących całe grupy wyrazów pochodnych synchronicznie od jednej wspólnej podstawy [Burkacka 2001, s. 11].

Takie szersze struktury wyrazów, w których poszczególne elementy wiążą się ze sobą strukturalnie i semantycznie (gniazda słowotwórcze obejmują wyrazy, które są bezpośrednio i pośrednio pochodne od wyrazu wyjściowego, niemotywowanego), mogą bardzo przejrzyście ilustrować procesy słowotwórcze i semantyczne w pełnym języku.

W przeszłości powstało już kilka prac konfrontatywnych porównujących przede wszystkim języki słowiańskie, np. polski i rosyjski: *Metoda analizy gniazdowej w konfrontatywnych badaniach słowotwórstwa współczesnego języka polskiego* L. Jochym-Kuszlikowej [1982][1], *Homonimiczne formacje czasownikowe w gniazdach słowotwórczych czasowników ruchu w językach rosyjskim i polskim* J. Czarneckiej [1986], *Wykorzystanie metody opisu gniazdowego w określaniu granic homonimii słowotwórzczej (na materiale języka rosyjskiego i polskiego)* [1991] oraz *Gniazda słowotwórcze czasowników oznaczających położenie w przestrzeni w języku rosyjskim i polskim* [1991] J. Stawnickiej. Istnieje też artykuł J. Fras *Gniazdo słowotwórcze ziemi w języku polskim, serbsko-chorwackim i rosyjskim* [1985], w którym autorka porównywała trzy języki słowiańskie.

Ostatnio jednak badacze porównują też języki z dwóch różnych rodzin językowych, np. język polski i włoski: J. Łachnik, *Możliwość wykorzystania metodologii gniazdowej do opisu aktywności słowotwórczej rzeczownika włoskiego – na przykładzie gniazd trzech włoskich leksemów rzeczownikowych związanych z pojęciem czasu* [2011].

Dla niektórych języków istnieją słowniki gniazdowe, m.in. czterotomowy *Słownik gniazd słowotwóczych współczesnego języka ogólnopolskiego* [2001–2004], dwutomowy *Семантичко-деривационн речник* [2003, 2006], a dla języka słoweńskiego został wydany na razie tylko zeszyt próbny *Besednodružinski slovar slovenskega jezika* I. Stramljič Breznik [2004][2]. W niniejszej analizie dotyczącej języka słoweńskiego brany był pod uwagę materiał, który powstał w ramach pracy doktorskiej B. Kerna *Znaczenie leksykalne derywatów od czasowników zmysłowych*. Słowniki gniazdowe w „wersji próbnej" często były przekazywane użytkownikom danego języka jako obcego: Mirosław Skarżyński wydał w 1989 roku *Mały słownik słowotwórczy języka polskiego dla cudzoziemców*, a – jeszcze wcześniej – w 1978 roku wydano *Щкольный словообразовательный словарь русского языка. Пособие для учащихся* – słownik ten pełnił funkcję zeszytu próbnego słownika gniazdowego.

2. Materiał do analizy

W dalszej części przedstawiono materiał dla poszczególnego języka. Kryteria, według których byłe opracowane gniazda dla poszczególnych języków, różnią się, na co szczególnie trzeba zwrócić uwagę, zanim można wnioskować coś wskutek takiej konfrontacji.

[1] Autorka porównała gniazda słowotwórcze z pola semantycznego *smak*.

[2] Autorka, niestety, nie bierze pod uwagę kryterium jednoznaczności.

2.1. Słownik gniazd słowotwórczych współczesnego języka ogólnopolskiego

Czterotomowy słownik jest podzielony ze względu na część mowy wyrazów wyjściowych, czyli podstaw: t. 1: gniazda odrzeczownikowe, t. 2: gniazda odprzymiotnikowe, t. 3: gniazda odczasownikowe, t. 4: gniazda motywowane przez liczebniki, przysłówki, zaimki, przyimki, modulanty, onomatopeje, wykrzykniki.

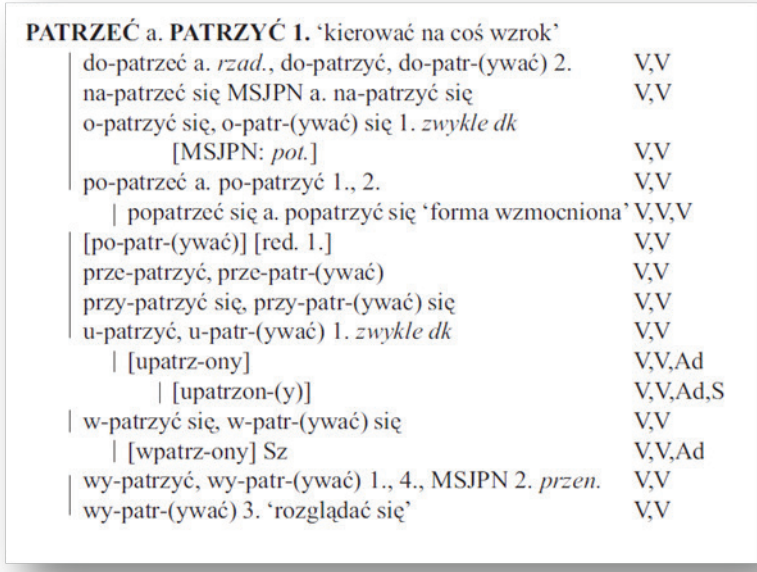

PATRZEĆ a. **PATRZYĆ 1.** 'kierować na coś wzrok'

do-patrzeć a. *rzad.*, do-patrzyć, do-patr-(ywać) 2.	V,V
na-patrzeć się MSJPN a. na-patrzyć się	V,V
o-patrzyć się, o-patr-(ywać) się 1. *zwykle dk* [MSJPN: *pot.*]	V,V
po-patrzeć a. po-patrzyć 1., 2.	V,V
| popatrzeć się a. popatrzyć się 'forma wzmocniona'	V,V,V
[po-patr-(ywać)] [red. 1.]	V,V
prze-patrzyć, prze-patr-(ywać)	V,V
przy-patrzyć się, przy-patr-(ywać) się	V,V
u-patrzyć, u-patr-(ywać) 1. *zwykle dk*	V,V
| [upatrz-ony]	V,V,Ad
| [upatrzon-(y)]	V,V,Ad,S
w-patrzyć się, w-patr-(ywać) się	V,V
| [wpatrz-ony] Sz	V,V,Ad
wy-patrzyć, wy-patr-(ywać) 1., 4., MSJPN 2. *przen.*	V,V
wy-patr-(ywać) 3. 'rozglądać się'	V,V

Fot. 1. Przykład ze *Słownika gniazd słowotwórczych współczesnego języka ogólnopolskiego*.
Źródło: *Słownik gniazd słowotwórczych współczesnego języka ogólnopolskiego*, T. 3: *Gniazda odczasownikowe* [2004, s. 588]

Każde znaczenie jest jednostką w gnieździe. Znaczenia jednak nie są podane obok (tylko w przypadku wyjściowych leksemów), ale są za to podane skróty części mowy poszczególnych derywatów.

2.2. Serbski *Семантичко-деривациони речник*

W Nowym Sadzie w Serbii w 2003 i 2006 roku wydane zostały pierwsze dwa zeszyty słownika gniazd słowotwórczych języka serbskiego: *Семантичко--деривациони речник: Човек – делови тела* (*Свеска 1*) i *Човек – унутрашњи*

органи и ткива, психофизиолошка стања и радње, психофизичке особине, сродство (*Свеска 2*). W pierwszym zeszycie znajdziemy gniazda odrzeczownikowe, a w drugim gniazda odczasownikowe, odrzeczownikowe i odprzymiotnikowe.

Jednostka w tym słowniku nazywa się *semantično-derivacijska gnezda* (gniazdo semantyczno-derywacyjne). Słownik zawiera bardzo dużo informacji. Podane są w nim zarówno znaczenia i typ derywatu, jak i kategorie słowotwórcze. Jednak cała prezentacja nie jest bardzo przejrzysta. W słowniku nie jest oczywiste, które znaczenie jest wyjściowe dla poszczególnego derywatu.

0 **гледати,** -**а**м […]

1_1<0 **гледа-лац, -оца** м nomen agentis а. онај који гледа, посматра неку приредбу или било шта. б. посматрач

2_1<1_2 **гледалач-ки** -а -о релац. прил. који се односи на гледаоце

ПР4_{13}<ПР3_{43} **угледн-ик** м атриб. имен. 1. угледан човек, првак. 2. они који служи за взор, оно што се узима за узор, пример; образац. (SDR 2006: 86–96)

Fot. 2. Przykład ze słownika gniazd słowotwórczych języka serbskiego. Źródło: *Семантичко-деривациони речник: Човек – унутрашњи органи и ткива, психофизиолошка стања и радње, психофизичке особине, сродство* (*Свеска 2*) [2006, s. 86–96]

2.3. Gniazda słowotwórcze języka słoweńskiego

W języku słoweńskim do tej pory wydany był tylko zeszyt próbny słownika gniazd słowotwórczych autorstwa I. Stramljič Breznik. W tym słowniku autorka nie wzięła pod uwagę tzw. kryterium jednoznaczności – przy budowie gniazd słowotwórczych wieloznaczność leksemów została zignorowana, dlatego ten słownik nie był uwzględniony.

W analizie skorzystaliśmy zatem z gniazd słowotwórczych, które zostały opracowane w ramach pracy doktorskiej B. Kerna. Obok każdego derywatu w takim gnieździe znajdują się znaczenie i przykład użycia.

glédati 1. upirati, usmerjati pogled kam: *gledal je proti planinam* // imeti odprte oči: *brez sončnih očal ne morem gledati* // preh. z gledanjem dojemati, zaznavati vsebino česa:
gledati film, televizijo; pojdimo gledat, kaj se dogaja
gléd-anje [1.] glagolnik od gledati: *gledanje televizijskih sporedov*
gled-álec kdor gleda, navadno kot udeleženec različnih predstav, prireditev: *informirati televizijske gledalce o kulturnih dogodkih*
gledálč-ev svojilni pridevnik od gledalec: vzbuditi gledalčevo pozornost
gledál<>-ski SP *gledalski prostor*
gledál<>-stvo gledalci: *med gledalstvom je bilo veliko študentov*
gled-álka ženska oblika od gledalec: *marsikatera gledalka je med predstavo jokala*
gledálk-in svojilni pridevnik od gledalka: *gledalkina pritožba*, l
▫**gled-alíšče 1.** umetniška ustanova, ki se ukvarja z izvajanjem odrskih, zlasti dramskih del: *igrati v gledališču*
gledalí<>-ški nanašajoč se na gledališče: *gledališki igralec*
gled-alíšče 1.// poslopje, prostor te ustanove: *balkon, galerija v gledališču*
gledalíšč-ni nanašajoč se na poslopje, prostor gledališča: *gledališčna dvorana*
▫**gled-alíšče 2.** dramska umetniška dejavnost: *uprizarjati dela antičnega, sodobnega gledališča*
gledalíšč-ni star. *gledališčna predstava* gledališka
gledalíščn-ik kdor se aktivno ukvarja z gledališko umetnostjo, zlasti igralec, režiser: *za izvedbo drame so bili gledališčniki nagrajeni*
u-gledalíšč-iti knjiž. izoblikovati, predstaviti z gledališkimi sredstvi: *režiser je učinkovito ugledališčil*
ugledalíšč-ni *ugledališčena poezija*
ugledalíšč-enje glagolnik od ugledališčiti: *ugledališčenje dogodkov*
gled-é v vezi z **na** izraža stališče, s katerega se kaj presoja: *oceniti delo glede na*

Fot. 3. Przykład gniazda *gledati* w języku słoweńskim.
Źródło: Kern B., *Slovarski pomen stopenjskih tvorjenk iz glagolov čutnega zaznavanja* [2014, s. 85–86]

3. Analiza

W referacie zajmowaliśmy się podstawowym czasownikiem percepcji wzrokowej, tzn. słoweńskim i serbskim czasownikiem *gledati*[3]. W języku polskim nie istnieje czasownik *glądać*, który byłby odpowiednikiem słoweńskiego i serbskiego czasownika *gledati*. Język polski natomiast dysponuje następującymi czasownikami: oprócz podstawowego czasownika *patrzeć* (z wariantem *patrzyć*) są jeszcze *oglądać/obejrzeć*, *podglądać/podejrzeć*, *przeglądać się/przejrzeć się*, *przyglądać się/przyjrzeć się*, *rozglądać/rozejrzeć się* albo *rozglądnąć się*, *spo-*

[3] Słoweński i serbski czasownik *gledati* różnią się tylko wymową.

glądać/spojrzeć, *wglądać/wejrzeć*, *wyglądać*, *zaglądać/zajrzeć*. Wszystkie te czasowniki w języku polskim stanowią odrębne gniazda słowotwórcze, a w językach serbskim i słoweńskim ich odpowiedniki znajdują się w ramach jednego gniazda słowotwórczego.

Musimy zwrócić uwagę na to, że wymienione czasowniki w językach polskim, słoweńskim i serbskim są oczywiście związane semantycznie z czasownikami *widzieć/zobaczyć* (serb. *videti*, słow. *videti*). Nasza analiza ze względu na różne ograniczenia nie obejmuje jednak tych dwóch czasowników[4]. Czasowniki *gledati* oraz *patrzeć*, *oglądać*, *wyglądać* itd. zostały wybrane ze względu na istniejące źródła w językach polskim, słoweńskim i serbskim. Chcielibyśmy zwrócić uwagę tylko na parę wątków, które w konfrontacji polskich, słoweńskich i serbskich gniazd słowotwórczych okazały się szczególnie interesujące.

3.1. Liczba derywatów w poszczególnych gniazdach/językach

W języku słoweńskim w gnieździe czasownika *gledati* (tylko pierwsze znaczenie 'przypatrywać się komuś lub czemuś dokładnie') znajduje się 319 derywatów, a w języku serbskim 294 derywaty od czasownika *gledati* we wszystkich 9 znaczeniach i 3 podznaczeniach. Język polski ma natomiast 42 derywaty od czasownika *patrzeć*, *patrzyć*, 5 od czasowników *oglądać*, *obejrzeć* i 1 od czasownika *wyglądać*, *wyjrzeć*, razem 48. Przy tym trzeba podkreślić, że w serbskim słowniku i w gnieździe słoweńskim jako oddzielne derywaty liczone są formy dokonane i formy niedokonane, a w języku polskim liczą się one jako jeden derywat. W słowotwórstwie polskim aspekt czasowników, który nie jest tworzony przedrostkiem, nie jest traktowany jako kategoria słowotwórcza – np. czasowniki *dać* i *dawać* w gniazdach traktowane są jako elementy wyjściowe, tak samo ich derywaty jako derywaty na tym samym takcie. Serbska i słoweńska teoria słowotwórcza te czasowniki traktuje jako elementy na dwóch różnych taktach.

W tym miejscu chcielibyśmy jeszcze raz podkreślić, że zasadne byłoby brać pod uwagę też polskie czasowniki *widzieć* i *zobaczyć*, żeby liczby derywatów w tych językach były porównywalne, wszystkie te czasowniki są bowiem mocno związane semantycznie. Na przykład w sytuacji, kiedy ktoś chce, żeby inna osoba zwróciła uwagę na coś/kogoś, w języku serbskim można to wyrazić na cztery różne sposoby: *gle*/*gledaj*/*pogledaj*/*vidi*, w języku polskim *patrz/zobacz*, a w języku słoweńskim *poglej* oraz *glej*.

Liczby derywatów też nie można bezkrytycznie porównywać ze względu na różne metodologie budowania gniazd – jak choćby kryterium umieszczenia poszczególnych leksemów w gnieździe (np. czy wystarczy jedno, dwa albo trzy itd. pojawienia w korpusie czy w słownikach, czy gniazdo/słownik

[4] Słownik gniazdowy języka serbskiego nie obejmuje przecież czasownika *videti.*

gniazdowy ma pokazać w materiałach potwierdzone leksemy czy może też potencjalne).

3.2. Porównanie dystrybucji przedrostków

Dystrybucja przedrostków została zaprezentowana w niniejszej tabeli:

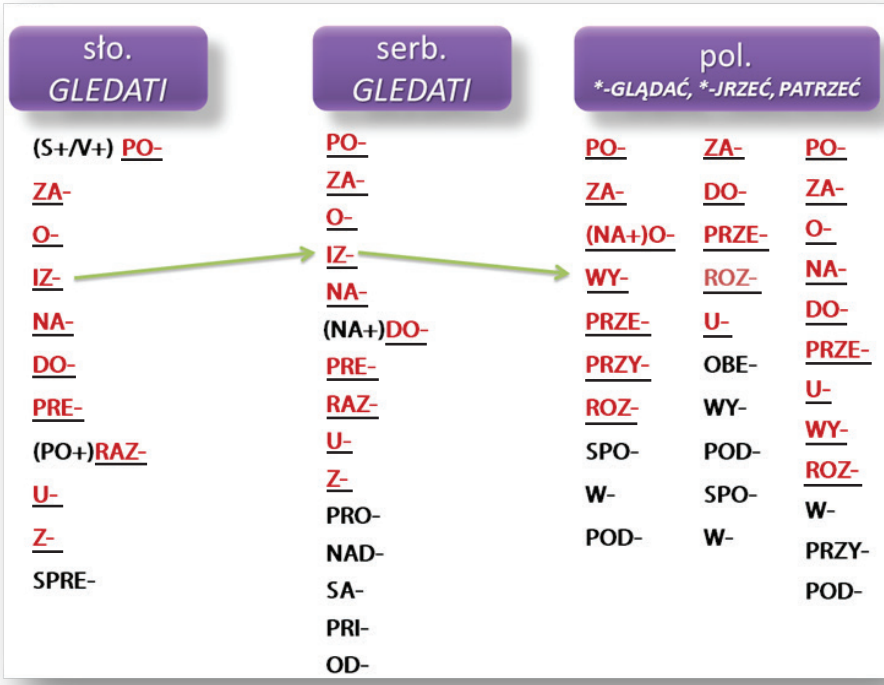

Źródło: oprac. własne

Przedrostki, które zostały podkreślone, można spotkać w gniazdach wszystkich trzech języków (lub ich odpowiedniki, np. słoweńskie i serbskie *iz-* jest odpowiednikiem znaczeniowym polskiego przedrostka *wy-*).

W języku polskim znajdziemy 13 prefiksów do utworzenia nowych czasowników od czasownika *patrzeć* i jeszcze 9 od czasowników *wyglądać*, *wyjrzeć*, *oglądać* i *obejrzeć*, z tym że w przypadku czasowników *wyglądać*, *wyjrzeć*, *oglądać* i *obejrzeć* są tylko dwa nowe prefiksy, które nie wiążą się z czasownikiem *patrzeć*. Są to *przy- i spo-*. Z drugiej strony, zarówno prefiksów *do-*, *na-*, *o-*, *przy-*, *u-*, jak i podwójnego prefiksu *nie+do-* używa się do stworzenia nowych czasowników tylko z czasownikiem *patrzeć*. W trzeciej grupie byłyby prefiksy, które mogą się łączyć z całą daną grupą czasowników: *po-*, *pod-*, *prze-*, *roz-*,

za-, *w-* i *wy-*. Z tego wynika, że w sumie istnieje 15 przedrostków – tak samo jak w języku serbskim. Język słoweński w tym miejscu wskazuje na 11 różnych przedrostków, przy czym istnieją też kombinacje: *s+po, v+po, po+raz.*

W języku polskim, obok czasowników prefiksalnych typu *dopatrzeć*, *opatrzeć się*, *napatrzeć się*, *wpatrzyć się*, istnieją niedokonane czasowniki typu *dopatrywać się*, *opatrywać się*, *napatrzyć się*, *wpatrywać się*. W języku polskim te formy niedokonane są nieczęsto używane i w słowniku obok nich znajduje się kwalifikator *rzadko*. W języku serbskim formy czasowników niedokonanych albo nie istnieją, jak na przykład pol. *dopatrzeć*, rzadziej *dopatrzyć*, *dopatrywać*, serb. *dogledati*, albo są używane bardzo rzadko. Natomiast w języku słoweńskim formy te są używane często.

Trzeba wspomnieć również o istnieniu podwójnych prefiksów typu: *na+do-*, *ne+u-*, *ne+do-*, *ne+pre-*, *ne+sa-* (np. w języku serbskim), w derywatach rzeczownikowych i przymiotnikowych, i to w małej frekwencji, od jednego do trzech; nie istnieją jednak derywaty czasownikowe z wymienionymi podwójnymi prefiksami.

Czasowniki z przedrostkami mają często takie samo znaczenie, jak na przykład przedrostek *na-*: pol. *napatrzeć się*, serb. *nagledati se*, słow. *nagledati se* ‘patrząc na kogoś długo i uważnie, nasycić się tym widokiem’; albo *po-*: pol. *popatrzeć*, serb. *pogledati*, słow. *pogledati* ‘patrzeć przez chwilę na kogoś, na coś’.

Natomiast funkcja przedrostka *wy-* ma odpowiednik w słoweńskim i serbskim *iz-*: pol. *wyglądać*, słow. *izgledati*, serb. *izgledati* ‘mieć określony wygląd’. Ekwiwalentami są też ich derywaty: pol. *wygląd*, słow. *izgled*, serb. *izgled*.

Czasowniki również mogą mieć ten sam przedrostek, ale inne znaczenie w różnych kontekstach, np. pol. *przeglądać* (akta) – w pośpiechu, w językach słoweńskim i serbskim istnieje tylko drugie znaczenie (które można odnaleźć też w języku polskim) – ‘obejrzeć coś dokładnie’: słow. *pregledati* (nalogo), serb. *pregledati* (domaće zadatke).

Nierzadkie są też przykłady, w których ten sam przedrostek ma zupełnie inne znaczenie: pol. *dopatrzeć się*, serb. *dogledati se*: Trudno dopatrzeć się dobrej woli, która jest niezbędna do osiągnięcia kompromisu; serb.: Dogledala ga je do smrti i dobila nasledstvo koje joj je pripadalo. W tym kontekście czasownik *dogledati* ma znaczenie polskiego czasownika *opiekować się*[5]. Słoweński czasownik *dogledati* natomiast ma zupełnie inne znaczenie: *Komaj je dogledal do vrha* – ‘dostrzec wzrokiem’.

[5] Istnieje też rzadko używany polski czasownik *doglądać* ‘kontrolować, nadzorować, opiekować się’, przy czym można doglądać chorych ludzi, dzieci, ale też np. gotującego się obiadu.

3.3. Polski czasownik *przejrzeć* oraz serbski i słoweński *pogledati*

Polski czasownik *przejrzeć* w znaczeniu ‘przeniknąć wzrokiem’ motywuje przymiotnik *przejrzysty* w znaczeniu 1. ‘przezroczysty’ i 2. ‘łatwy do odgadnięcia’. Każdy z nich ma jeszcze swoje derywaty. Przejrzysty w pierwszym znaczeniu motywuje rzeczownik *przejrzystość*, przysłówek *przejrzyście* oraz (rzadki) czasownik *przejrzyścieć*. Ten czasownik w języku polskim nie występuje często.

W języku serbskim od *pogledati* w znaczeniu ‘przeniknąć wzrokiem’ – tak samo jak w języku polskim – motywowane są i rzeczownik na *-ost* (serbski odpowiednik polskiego formantu *-ość*), i przymiotnik *providan* oraz czasownik *provideti se* w znaczeniu ‘przejrzyścieć’. Jednak te leksemy nie są derywatami od czasownika *pogledati*, lecz czasownika *videti* (pol. *widzieć*).

W języku słoweńskim w tym miejscu pojawia się przymiotnik z zupełnie innego gniazda słowotwórczego – *prozoren*. Ten przymiotnik też motywuje rzeczownik na *-ost* i przysłówek na *-o*, ale w odróżnieniu od polskiego i serbskiego nie ma czasownika typu *przejrzyścieć*.

3.4. Derywaty od czasownika *gledati/patrzeć*

Semantyczna więź między czasownikami *gledati/patrzeć* a *videti/widzieć* jest widoczna też w przypadku derywatów oznaczających ‘osobę oglądającą jakieś przedstawienie, program telewizyjny’. W językach słoweńskim i serbskim istnieją *gledalec/gledalka*, serb. *gladalac* (rzadziej *gledalica*), a w języku polskim *widz*[6].

Ciekawe byłoby spojrzenie kognitywne na wyrazy oznaczające instytucję zajmującą się wystawianiem utworów scenicznych: w języku słoweńskim mamy leksem *gledališče* jako derywat od czasownika *gledati* (‘oglądać’ – podkreśla się więc aspekt widza), w języku serbskim to znaczenie obejmuje słowo *pozorište*, które jest derywatem rzeczownika *pozor* w znaczeniu ‘uwaga’. Można zauważyć, że w języku serbskim jest również podkreślony aspekt widza. Jako ciekawostkę warto podać, że w języku chorwackim istnieje leksem *kazalište* (pol. ‘mówić’ – podkreślony jest więc aspekt aktora). W języku polskim używany jest internacjonalizm *teatr* (w językach słoweńskim i serbskim też istnieje leksem *teater/teatar*, ale jest on żargonizmem).

Można wymienić jeszcze parę takich przykładów, w których w jednym/dwóch spośród języków mamy do czynienia z derywatem od czasownika *gledati*, a w trzecim pojawia się już zupełnie inny wyraz (z innego gniazda słowo-

[6] Podobne jest też słow. *gledišče*, serb. *gledište* do polskiego ekwiwalentnego *punktu widzenia* – z poziomu słowotwórstwa w tym miejscu przechodzimy już jednak w zakres stałych związków frazeologicznych.

twórczego): słow. *ogledalo*, serb. *ogledalo*, pol. *lustro*; słow. *zgledovati se*, serb. *ugledati se*, pol. *wzorować się*; słow. *spregledati*, serb. *previdеti*, pol. *przegapić*; słow. *pregled*, serb. *pregled*, pol. *przegląd* – w kontekście 'przegląd prasy'; we wszystkich trzech językach mamy taki sam wyraz, ale już w odniesieniu do 'wizyty u lekarza' pojawia się polski odpowiednik: *wizyta*.

4. Podsumowanie

Analiza wymienionych przykładów, tzn. konfrontacja gniazd słowotwórczych, pokazuje, że takie porównania są zbyt ogólne, kompleksowe, a liczba derywatów nie może świadczyć o bogactwie poszczególnego języka. Gdybyśmy porównywali tylko liczbę derywatów w każdym z języków, wynikałoby, że język słoweński jest najbogatszy. Gdybyśmy z kolei porównywali różnorodność podstawowych leksemów czasownikowych, które oznaczają percepcję wzrokową, to język polski byłby na pierwszym miejscu. A gdybyśmy brali pod uwagę liczbę znaczeń podstawowego czasownika, język serbski plasowałby się najwyżej. Wszystko to pokazuje, że takie porównania nie mogą przesądzać o bogactwie danego języka.

Bibliografia

Burkacka I., 2001, *Porównawcza analiza gniazdowa wybranych leksemów neutralnych i nacechowanych ekspresywnie*, Warszawa.

Gortan-Premk D., Vasić V., Dragević R. (red.), 2006, *Семантичко-деривациони речник, Свеска 2: Човек – унутрашњи органи и ткива, психофизиолошка стања и радње, психофизичке особине, сродство*, Novi Sad.

Gortan-Premk D., Vasić V., Nedeljkov L. (red.), 2003, *Семантичко-деривациони речник, Свеска 1: Човек – делови тела*, Novi Sad.

Kern B., 2014, *Slovarski pomen stopenjskih tvorjenk iz glagolov čutnega zaznavanja*, Ljubljana.

Łachnik J., 2011, *Możliwość wykorzystania metodologii gniazdowej do opisu aktywności słowotwórczej rzeczownika włoskiego – na przykładzie gniazd trzech włoskich leksemów rzeczownikowych związanych z pojęciem czasu: ANNO [rok], MESE [miesiąc] i GIORNO [dzień]* [w:] *Polskie dźwięki, polskie słowa, polska gramatyka (system-teksty-norma-kodyfikacja)*, D. Zdunkiewicz-Jedynak, B. Pędzich (red.), Warszawa.

Skarżyński M., 2003, *Słowotwórzce gniazda odczasownikowe (charakterystyka wstępna)* [w:] *Słowotwórstwo gniazdowe. Historia – metoda – zastosowania*, M. Skarżyński (red.), Kraków.

Skarżyński M. (red.), 2004, *Słownik gniazd słowotwórczych współczesnego języka ogólnopolskiego*, t. 3: *Gniazda odczasownikowe*, Kraków.

Vogelgesang T., Jadacka H. (red.), 2001, *Słownik gniazd słowotwórczych współczesnego języka ogólnopolskiego*, t. 1: *Gniazda odrzeczownikowe*, Kraków.

Recenzowany tom jest pokłosiem konferencji zorganizowanej w dniach 24–25 października przez Koło Naukowe Glottodydaktyków, działające przy Katedrze Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej UŁ. Organizatorzy konferencji zaproponowali bardzo atrakcyjny i ważny temat, który zainspirował jej uczestników do przygotowania artykułów skupionych wokół trzech grup zagadnień: dydaktyki języka, lingwistyki kulturowej i dialektologii. Ogromnie cieszy zainteresowanie młodych naukowców tematyką dydaktyczną i glottodydaktyczną oraz kulturową. Zamieszczone w tomie artykuły pokazują poszukiwania nowych metod nauczania, przy znajomości dotychczasowych osiągnięć w tej dziedzinie, w oparciu o wiedzę językoznawczą i z wykorzystaniem technologii informacyjnych. Cykliczne organizowanie takich konferencji jest ważną i cenną inicjatywą młodych językoznawców, dydaktyków i kulturoznawców.

Z recenzji dr hab. Anny Dunin-Dudkowskiej

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

www.wydawnictwo.uni.lodz.pl
e-mail: ksiegarnia@uni.lodz.pl
tel. (42) 665 58 63

ISBN 978-83-8088-034-4
9 788380 880344